

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat

Endringer i EUs kapitalkravsforordning med hensyn til problemlån

DATO:

1. november 2019

1 Innledning

EU arbeider for å begrense omfanget av misligholdte og tapsutsatte lån (problemlån) i bankene for å øke bankenes evne til å gi nye lån. Kommisjonen har foreslått en handlingsplan og et direktiv om kredittjenestefirmaer, kredittkjøpere og panteinndrivelse¹ med sikte på å forbedre bankenes muligheter til å håndtere og overdra problemlån. Direktivforslaget er fortsatt til behandling i EU.

I april 2019 ble forordning (EU) 2019/630 vedtatt som en del av dette arbeidet. Den nye forordningen endrer kapitalkravsforordningen (CRR), og innfører nye regler om behandling av misligholdte engasjementer. Reglene gjelder for lån gitt fra og med 26. april 2019. Hovedformålet er å sørge for at finansforetak setter av tilstrekkelig kapital til å møte framtidige tap som følger av problemlån, samt å skape incentiver til å unngå opphopning av problemlån i foretakene. Forordningen er EØS-relevant, men er ikke foreløpig innlemmet i EØS-avtalen.

Misligholdte lån utgjorde ved utgangen av 2. kvartal 2019 0,8 prosent av totale utlån i norske banker. Gjennomsnittet for europeiske banker som rapporterer til EBA, er på 3,0 prosent.

Finansdepartementet ba i brev av 27. august 2019 Finanstilsynet om å utarbeide et høringsnotat med forslag til regelendringer som forberedelse til at rettsakten blir innlemmet i EØS-avtalen. Oppdraget omfatter tekniske endringer for å inkorporere forordning (EU) 2019/630. Forordningen inneholder ikke nasjonale valg.

I punkt 2 omtales gjeldede regler for håndtering av problemlån i Norge. Kravene i forordningen fremgår av punkt 3. Konsekvensene av forordningen for norske foretak omtales i punkt 4, mens Finanstilsynets vurdering fremgår av punkt 5.

2 Gjeldende regelverk for problemlån i Norge

I følge kapitalkravsforordningen ((EU) No 575/2013, CRR) skal et engasjement anses som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet er vesentlig (betalingsmislighold), eller det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser. Bestemmelsen er gjennomført i kapitalkravforskriften. Kapitalkravsforordningen åpner for at nasjonale myndigheter kan utvide grensen til 180 dager for visse engasjement. Dette valget er ikke benyttet i Norge.

Etter kapitalkravforskriften skal misligholdte lån etter standardmetoden ha en risikovekt på 150 prosent, med mindre engasjementet er skrevet ned med minst 20 prosent. Finanstilsynet har i likelydende brev påpekt at foretak som kjøper porteføljer av misligholdte lån til et lavere beløp enn pålydende, også skal benytte en risikovekt på 150 prosent inntil foretaket selv har gjennomført nedskrivning på sin kostpris med minst 20 prosent.

Banker som benytter IRB-metoden, beregner selv forventet tap av misligholdte engasjementer. Forventet tap utover tapsnedskrivning trekkes fra bankenes rene kjernekapital.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018PC0135&from=en>

3 Forordningens innhold

Forordningen innebærer at det skal stilles krav om fradrag i ren kjernekapital for misligholdte lån som ikke er tilstrekkelig dekket av nedskrivninger. Fradragbeløpet skal være lånebeløpet multiplisert med en nærmere angitt faktor, fratrukket nedskrivninger og for IRB-banker, fradrag for justert forventet tap. Faktoren er høyere for usikrede engasjementer og øker over tid (jf. Tabell 1). Forordningen påvirker ikke tilsynsmyndighetenes mulighet til å stille krav til enkeltbanker om høyere nedskrivninger.

Forordningen inkluderer også en rekke kriterier for når et engasjement ikke lenger skal klassifiseres som misligholdt, herunder hvordan engasjementet skal følges opp etter å ha vært gjenstand for betalingsutsettelse.

Tabell 1: Minimum dekningsgrad i prosent av lånebeløp, antall år etter mislighold ble konstatert

Etter år	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sikret med pant i fast eiendom	0%	0%	25%	35%	55%	70%	80%	85%	100%
Sikret med annen pant	0%	0%	25%	35%	55%	80%	100%		
Usikret	0%	35%	100%						

4 Konsekvenser av forordningen

Misligholdte engasjementer utgjør ca. 5,3 prosent av norske finansforetaks samlede ansvarlige kapital, ifølge innrapporterte tall for andre kvartal 2019. Andelen dras hovedsakelig opp av forbrukslånsbanker og finansieringsforetak som spesialiserer seg på oppkjøp og innkreving av misligholdte lån. Av samlede brutto utlån utgjør misligholdte engasjementer ca. 0,8 prosent.

Ettersom forordningen kun omfatter engasjementer som har oppstått etter 26. april 2019, vil fradrag for misligholdte lån tidligst skje fra medio 2021, og da med en relativt lav prosentandel (35 prosent) av engasjementene, jf. Tabell 1.

Dersom dagens beholdning av misligholdte engasjementer holder seg på samme nivå i framtiden, vil forordningens effekt på norske finansforetaks kapitaldekning være beskjeden. Effekten vil øke dersom misligholdet øker. Konsekvensene vil være sterkest for enkelte finansieringsforetak som spesialiserer seg på oppkjøp og inndrivning av misligholdte lån, samt banker med relativt sett høyt mislighold i porteføljen.

5 Oppsummering

Forordningen vil ha begrenset effekt for norske finansforetak, gitt dagens nivå av misligholdte lån, og inneholder ingen nasjonale valg. Den vil innlemmes i EØS-avtalen og andre kapitalkravsforordningen som skal gjøres gjeldende som norsk forskrift. Finanstilsynet ser det ikke som hensiktsmessig å innføre de nye reglene før kapitalkravsforordningen er trådt i kraft.

Finanstilsynet anbefaler at fradragsreglene gjøres gjeldende for lån gitt fra og med april 2019 (dvs. det samme som vil gjelde for europeiske banker). Finanstilsynet legger til grunn at innlemmelse og ikrafttredelse gjennom EØS-avtalen vil være gjennomført innen europeiske banker skal gjennomføre de første fradragene i 2021.

Forordningen foreslås innført ved henvisning i CRR/CRD IV-forskriften. Finanstilsynet har lagt til grunn CRR/CRD IV-forskriften etter de foreslåtte endringene i høringsnotat av 27. april 2018. Når kapitalkravsforordningen foreligger i oversatt, konsolidert versjon, vil ikke separat henvisning være nødvendig.

Vedlegg

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/630 av 17. april 2019 om endring av forordning (EU) nr. 575/2013 med hensyn til tapsdekning for tapsutsatte eksponeringer (kun engelsk versjon foreligger)

I Forslag til forskriftsendring

I forskrift 22. august 2014 nr. 1097 om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd skal lyde:

Følgende forordninger gjelder som norsk forskrift med de tilpasningene som følger av EØS-avtalen vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig:

1. EØS-avtalen vedlegg IX (Parlaments- og rådsforordning (EU) 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kreditt- og verdipapirforetak og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (CRR))
2. EØS-avtalen vedlegg IX (Kommisjonsdelegert forordning (EU) 2015/61 av 10. oktober 2014 som utfyller forordning (EU) nr. 575/2013 om krav til likviditetsreserve for kredittforetak (LCR))
3. EØS-avtalen vedlegg IX (Kommisjonsdelegert forordning (EU) 2015/62 av 10. oktober 2014 som endrer forordning (EU) nr. 575/2013 med hensyn til uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio))
4. EØS-avtalen vedlegg IX (Kommisjonsforordning (EU) 2016/2067 av 22. november 2016 om endring av forordning (EF) nr. 1126/2008 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarder i overensstemmelse med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 når det gjelder International Financial Reporting Standard (IFRS) 9)
5. *EØS-avtalen vedlegg IX (Parlaments- og rådsforordning (EU) 2019/630 av 17. april 2019 om endring av forordning (EU) nr. 575/2013 med hensyn til minstekrav til tapsdekning for problemlån)*

